

# ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

## úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

---

### Správa

#### o kontrole realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu v školskom roku 2013/2014 v SR

V školskom roku 2013/2014 sa na gymnáziách vykonalo **22** inšpekcií s cieľom zistenia stavu realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky. Z nich sa uskutočnili kontroly v **13** gymnáziách štátnych, v **3** gymnáziách súkromných a **6** gymnázií (ďalej G) bolo cirkevných. Vyučovacím jazykom s výnimkou bilingválneho vzdelávania boli jazyk slovenský v počte **17 G** a jazyk slovenský a maďarský na **1 G**. Bilingválne boli **4 G** (jazyky slovenský a francúzsky; slovenský, nemecký a anglický; slovenský a anglický; slovenský a španielsky).

V uvedených subjektoch sa ústna forma internej časti maturitnej skúšky realizovala v študijných odboroch 7902 J gymnázium so 4-ročným aj s 8-ročným štúdiom, 7902 J 73 gymnázium – cudzie jazyky s 8-ročným štúdiom, 7902 J 74 gymnázium – bilingválne štúdiom v 5-ročnom odbore a v jednom prípade v študijnom odbore 7902 J 76 gymnázium – telesná výchova s 8-ročným štúdiom. Pripravenosť, priebeh a organizácia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky boli sledované v **4** predmetových maturitných komisiách (ďalej PMK) slovenského jazyka a literatúry, v **2** PMK cudzieho jazyka (anglický jazyk) a v **16** PMK iných vyučovacích predmetov (matematika, fyzika, chémia, biológia, dejepis, občianska náuka, geografia). Vzhľadom na vyváženosť a objektivitu posudzovania vykonali školskí inšpektori kontrolu aj v ďalších PMK (umenie a kultúra, nemecký jazyk, náuka o spoločnosti).

#### Pripravenosť školy na ústnu formu internej časti maturitnej skúšky

Predsedov školských maturitných komisií (ďalej ŠMK) a predsedov PMK vymenovali príslušné odbory školstva okresných úradov v sídle krajov **v stanovenom termíne** s výnimkou 1 cirkevného G, v ktorom pre uznaný dôvod bola žiadaná náhrada pôvodnečas menovaného predsedu ŠMK. Členovia PMK boli riaditeľmi škôl zväčša vymenovaní v termíne stanovenom platnými právnymi predpismi. Menovanie skúšajúcich po termíne zistila školská inšpekcia v dvoch subjektoch<sup>1</sup>. Z dôvodu nedostatku vlastných kvalifikovaných pedagógov v niektorých prípadoch boli členovia PMK vymenovaní riaditeľmi škôl z pedagogických zamestnancov inej školy s ich súhlasom a po dohode s jej riaditeľom. Spĺňali stanovené kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov, z ktorých sa maturitná skúška konala, okrem jedného učiteľa anglického jazyka<sup>2</sup>, ktorý v čase kontroly nemal ukončené vysokoškolské štúdiom na získanie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa.

**Maturitné zadania** jednotlivých predmetov boli v kontrolovaných školách schválené riaditeľom školy a predsedami PMK na návrh predmetových komisií v stanovenom termíne spolu **s uvedením všeobecných a konkrétnych učebných pomôcok**, ktoré môžu žiaci používať. Počet maturitných zadaní bol dodržaný.

Výsledky klasifikácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky oznámili žiakom riaditelia škôl, resp. triedni učitelia alebo im boli oznámené prostredníctvom webového sídla školy v určenej lehote pred termínom konania ústnej formy internej časti maturitnej skúšky.

---

<sup>1</sup> Bratislavský kraj; Prešovský kraj

<sup>2</sup> Trenčiansky kraj

V niektorých sledovaných subjektoch boli zistené nedostatky. V rozpore s platnou právnou úpravou o ukončovaní štúdia na stredných školách na 1 G<sup>3</sup> nebol pre reformovaný študijný odbor súčasťou maturitných zadaní predmetu slovenský jazyk a literatúra (ďalej SJL) vzorec na výpočet stupňa prospechu a nebolo dodržané predpísané poradie úloh jazykovej a literárnej zložky. Predsedovia PMK SJL na tejto škole sa podľa ich vyjadrení spoľahli na odborné skúsenosti vedúceho predmetovej komisie SJL, umenia a kultúry (ďalej UMK) a výchovných predmetov, ktorý nedal aktuálnu zmenu maturitných zadaní zo SJL prerokovať jej členom. Táto PMK dala na schválenie maturitné zadania aj z predmetu UMK, v ktorých školská inšpekcia zistila neprimerané a nevhodne formulované úlohy, čo sa potvrdilo aj pri ústnych odpovediach žiakov. V maturitných zadaniach 1 G<sup>4</sup> chýbalo vo viacerých predmetoch (SJL, nemecký jazyk, občianska náuka, náuka o spoločnosti, matematika, informatika) uvedenie všeobecných a konkrétnych pomôcok určených pre daný predmet maturitnej skúšky, taktiež v predmete SJL nebol uvedený vzorec na výpočet stupňa prospechu, čo malo nepriaznivý dopad na kvalitu tvorby maturitných zadaní. V jednom z kontrolovaných subjektov<sup>5</sup> boli maturitné zadania viacerých predmetov (vrátane sledovaného anglického jazyka) schválené a podpísané riaditeľom školy a predsedami PMK bez uvedenia dátumu. Z rozhovoru s riaditeľom školy vyplynulo, že všetky zadania predmetov ústnej formy internej časti maturitnej skúšky boli schválené v určenej lehote (v čase konania externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky), uvedenú skutočnosť potvrdili aj predsedovia príslušných PMK.

O **uznanie jazykového certifikátu** požiadalo v kontrolovaných subjektoch spolu **90** žiakov a riaditelia škôl po overení stanovených požiadaviek uznali predložené jazykové certifikáty ako náhradu maturitnej skúšky z cudzieho jazyka.

**Dobrovoľnú maturitnú skúšku** z 1 predmetu vykonalo **128** žiakov, z 2 predmetov **6** žiakov, externú časť maturitnej skúšky **17** žiakov a internú časť vykonalo **79** žiakov.

### **Priebeh a organizácia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky**

**Čas určený na prípravu** a odpoveď ústnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej ÚFIČ MS), ako aj počet skúšaných žiakov v jednom dni boli v PMK dodržané. Žiaci mali k dispozícii učebné pomôcky určené pre daný predmet maturitnej skúšky. V **5** kontrolovaných subjektoch boli evidovaní žiaci so zdravotným znevýhodnením (spolu **7** žiakov), ktorým bola s ohľadom na druh ich postihnutia poskytnutá úprava podmienok a priebehu MS. Z nich bola **1** žiačka so sluchovým postihnutím, časový limit mala predĺžený o 50 %.

**Skúšajúci** vytvorili pokojnú a podnetnú atmosféru, dbali na to, aby žiaci mali dostatok času na vyjadrenie svojich myšlienok, **citlivo riadili rozhovor** so žiakmi s požadovaním argumentácie použitých vzťahov, postupov riešenia úloh, vlastných postojov. Žiaci často preukázali v deň kontroly kvalitné vedomosti a zručnosti, v učive boli väčšinou zorientovaní, kultivovane komunicovali, samostatne sa vyjadrovali v súvislostiach, dokázali zaujať stanovisko. V anglickom jazyku väčšina žiakov dokázala komunikovať na primeranej úrovni a vedela argumentovať. Slabším žiakom skúšajúci kládli stimulačné otázky, no v niektorých prípadoch ich neposúvali k lepšiemu výkonu. Problémy mali žiaci v predmete SJL napríklad so zmysluplným využitím ukážok ku konkrétnej analýze literárnych diel, v predmete dejepis so súvislým vyjadrovaním sa k podstate úloh a s hľadaním historických súvislostí alebo v predmete UMK s komunikáciou na požadovanej úrovni pri niektorých nevhodne a neprimerane formulovaných zadaniach.

---

<sup>3</sup> Bratislavský kraj

<sup>4</sup> Prešovský kraj

<sup>5</sup> Trenčiansky kraj

**Hodnotenie a klasifikácia** jednotlivých predmetov MS sa uskutočnili v kontrolovaných subjektoch v súlade s platnými právnymi predpismi. Predsedovia ŠMK a PMK kontrolovali pripravenosť MS, podieľali sa na klasifikácii a hodnotení žiakov, svoje povinnosti si plnili zodpovedne, no v 1 kontrolovanom subjekte opomenuli pred schválením maturitných zadanií zo SJL a UMK pozornejšie skontrolovať ich obsah. Pri výslednom hodnotení ÚFIČ MS, ak to bolo potrebné, prihliadali v zmysle školského zákona aj na stupne prospechu žiaka dosiahnuté počas jeho štúdia v príslušnom predmete. Iba ojedinele sa vyskytla pasivita zo strany predsedu PMK. Na 1 G<sup>6</sup> predsedníčka PMK anglického jazyka pôsobila pasívne, nezapájala sa do skúšania ani do hodnotenia a klasifikácie žiakov, akceptovala výsledky hodnotenia a klasifikácie navrhované skúšajúcimi PMK. V 1 štátnom subjekte<sup>7</sup> preukázali žiaci z predmetu biológia kvalitné vedomosti a zručnosti, v kontrolovanom dni dosiahli všetci z uvedeného predmetu výsledný stupeň prospechu výborný.

V kontrolovaných subjektoch nevznikli dôvody na zastupovanie predsedov ŠMK ani PMK, iba na 1 G bolo potrebné zo zdravotných dôvodov zastupovať predsedníčku PMK matematiky. Jej funkciu vykonával riaditeľ školy, ktorý súčasne spĺňal kvalifikačné predpoklady na vyučovanie daného predmetu.

### Iné zistenia

- Riaditeľom 3 kontrolovaných gymnázií neboli zaslané z odboru školstva okresného úradu v sídle kraja kópie menovacích dekrétov pre predsedov PMK.
- Práce žiakov z písomnej formy internej časti MS zo SJL a cudzích jazykov boli hodnotené objektívne, v súlade s pokynmi Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania a výsledok hodnotenia bol potvrdený dvoma podpismi hodnotiteľov. V prípade anglického jazyka mali žiaci najväčšie rezervy vo vedomostiach v gramatickej časti jazyka.

### Záver

Organizácia a priebeh ústnej formy internej časti MS boli zväčša v súlade s právnymi predpismi, kontrolované subjekty zabezpečili jej nerušený priebeh. Členovia PMK postupovali podľa vopred pripravených časových harmonogramov, bol dodržaný počet skúšaných žiakov v jednom dni, čas určený na prípravu a odpoveď, vrátane akceptácie úpravy podmienok pre žiakov so zdravotným znevýhodnením. V sledovaných subjektoch bol dodržaný počet zadanií vo všetkých predmetoch MS. Skúšajúci vytvorili žiakom pokojné prostredie, kládli podnecujúce otázky, rozhovory so žiakmi viedli na profesionálnej úrovni. Priebeh celej ÚFIČ MS kontrolovali v pravidelných intervaloch predsedovia ŠMK.

Nedostatky sa vyskytli v menšej miere. V dvoch subjektoch nebol dodržaný termín vymenovania skúšajúcich do PMK, v jednom subjekte jeden skúšajúci nespĺňal požadovaný stupeň vzdelania. Dvomi G chýbal vzorec na výpočet stupňa prospechu zo slovenského jazyka a literatúry – z nich v cirkevnom G kvalitu maturitných zadanií viacerých predmetov ovplyvnila skutočnosť, že v nich chýbalo uvedenie všeobecných a konkrétnych pomôcok určených pre daný predmet maturitnej skúšky, a v štátnom G nebolo dodržané predpísané poradie úloh jazykovej a literárnej zložky, ako aj niektoré úlohy v maturitných zadaniach z predmetu umenie a kultúra neboli formulované vhodne a primerane, i keď vychádzali zo štátneho vzdelávacieho programu tohto predmetu. Slabou stránkou v jednom subjekte bol i pasívny prístup predsedníčky PMK anglického jazyka

---

<sup>6</sup> Prešovský kraj

<sup>7</sup> Trenčiansky kraj

Hodnotenie a klasifikácia boli objektívne. Predsedovia ŠMK a predsedovia sledovaných PMK plnili zodpovedne stanovené úlohy. Predmetové maturitné komisie, v ktorých boli zistené v maturitných zadaniach nedostatky, boli prístupné zlepšeniu v podobe zodpovednejšej kontroly maturitných zadaní pred schvaľovaním.

## **Odporúčania a podnety**

### ***Riaditeľom gymnázií***

- zaznamenávať dátum schválenia všetkých maturitných zadaní riaditeľom školy a predsedami predmetových maturitných komisií preukázateľným spôsobom
- nemenovať skúšajúcich predmetových maturitných komisií bez požadovaného stupňa vzdelania

### ***Odborom školstva okresných úradov v sídle kraja***

- zabezpečiť menovanie predsedov školských maturitných komisií a predmetových maturitných komisií každoročne na iné stredné školy
- zasielať riaditeľom škôl kópie menovacích dekrétov pre predsedov predmetových maturitných komisií